

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρεσβεία της Ελλάδος στην Μπανγκόκ

Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Επισκόπηση οικονομικών εξελίξεων Ιουνίου 2023

Διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ Ταϊλάνδης με ΕΖΕΣ (Thai-EFTA FTA)

Σύμφωνα με δηλώσεις της κας Onamon Supsapthaweetham, Γενικής Διευθύντριας του Τμήματος Εμπορικών Διαπραγματεύσεων του Υπουργείου Εμπορίου, η Ταϊλάνδη επιδιώκει να ολοκληρωθεί η διαδικασία διαπραγμάτευσης της ΣΕΣ με την ΕΖΕΣ μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2024. Οι εν λόγω διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν εκ νέου τον Ιούνιο του 2022, μετά τη διακοπή τους λόγω πραξικοπήματος. Στις 13-16 Ιουνίου έλαβε χώρα στο Όσλο της Νορβηγίας ο 5^{ος} κύκλος των σχετικών διαπραγματεύσεων, ενώ και οι δύο πλευρές έχουν εκφράσει την αισιοδοξία τους για γρήγορη ολοκλήρωσή τους.

Αναφέρουμε εδώ ότι η ΕΖΕΣ ήταν ο 14ος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ταϊλάνδης το 2022, με την αξία των συναλλαγών τους να ανέρχεται σε 11,5 δις δολάρια και να φτάνει ήδη τα 3 δις δολάρια περίπου τους πρώτους τέσσερις μήνες του τρέχοντος έτους. Οι εξαγωγές της Ταϊλάνδης προς την ΕΖΕΣ είχαν αξία 1,83 δις δολάρια, ενώ οι εισαγωγές της από την ΕΖΕΣ ανήλθαν σε 1,2 δις δολάρια.

Οι κύριες εξαγωγές της Ταϊλάνδης προς την ΕΖΕΣ είναι πολύτιμοι λίθοι και κοσμήματα, ρολόγια και εξαρτήματά τους, κλιματιστικά, ταξιδιωτικά είδη, αυτοκίνητα, εξοπλισμός και εξαρτήματά τους, επεξεργασμένα κονσερβοποιημένα θαλασσινά, ηλεκτρικές συσκευές και εξαρτήματα, πλαστικά προϊόντα, υπολογιστές και εξαρτήματά τους, καλλυντικά, σαπούνια και προϊόντα περιποίησης δέρματος. Η Ταϊλάνδη εισάγει, κυρίως, φαρμακευτικά και ιατρικά προϊόντα, λιπάσματα και φυτοφάρμακα, μηχανήματα και εξαρτήματα, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, ιατρικό εξοπλισμό και ηλεκτρικά μηχανήματα και εξαρτήματα.

Σύμφωνα με τη κα Onamon Supthaweetham, βασική προτεραιότητα του τμήματος, πέρα από την επανεκκίνηση των διαπραγματεύσεων με την ΕΕ, είναι η επιτάχυνση των διαδικασιών, ώστε να ολοκληρωθούν το συντομότερο δυνατό και άλλες εκκρεμείς διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ, συμπεριλαμβανομένης της ΣΕΣ μεταξύ ASEAN και Καναδά το 2023, ενώ φιλοδοξεί να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων το 2024 για ένα αριθμό ΣΕΣ, συμπεριλαμβανομένων, πέρα από την ΕΖΕΣ, αυτών με την Τουρκία, τη Σρι Λάνκα και το Πακιστάν, που βρίσκονται σε εξέλιξη. Επίσης σχεδιάζει την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Συμμαχία του Ειρηνικού.

Τελευταίες προγνώσεις για την οικονομία της Καμπότζης

Σύμφωνα με δηλώσεις του πρωθυπουργού της Καμπότζης Hun Sen, η οικονομία θα σημειώσει ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 5,6% το 2023 από 5,2% το 2022, ενώ προβλέπεται να φτάσει το 6,6% το 2024. Σε γενικές γραμμές, η οικονομία της χώρας βασίζεται, κυρίως, στις εξαγωγές ενδυμάτων, τον τουρισμό, τη γεωργία, τα ακίνητα και τις κατασκευές.

Οι εκτιμήσεις αυτές συνάδουν με τη γενικότερη εκτίμηση της Παγκόσμιας Τράπεζας, κατά την πλέον πρόσφατη οικονομική ενημέρωση, η οποία θεωρεί ότι η οικονομία της Καμπότζης παραμένει ισχυρή, με βασικές κινητήριες δυνάμεις τη συσσωρευμένη καταναλωτική ζήτηση, τη γεωργία και την επιστροφή των ξένων τουριστών μετά ιδίως την επάνοδο των κινέζων τουριστών νωρίτερα αυτό το έτος. Η Τράπεζα θεωρεί ότι η RCEP και οι ΣΕΣ Καμπότζης-Κίνας και Καμπότζης-Δημοκρατίας της Κορέας έδωσαν ιδιαίτερη ώθηση στην ανάπτυξη. Σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις του αρμόδιου για την Καμπότζη διευθυντή της παγκόσμιας τράπεζας κ. Maryam Salim, για να διασφαλιστεί η οικονομική ανάκαμψη της χώρας, η Καμπότζη πρέπει να διαφοροποιήσει το τουριστικό της προϊόν και τους προορισμούς της και να βελτιώσει την εμπορική ανταγωνιστικότητά της, ενισχύοντας τη συνδεσιμότητα, μειώνοντας τους εμπορικούς φραγμούς, και εξορθολογίζοντας τις τελωνειακές διαδικασίες. Το ΔΝΤ συγκαταλέγει την Καμπότζη μεταξύ των τριών πιο ισχυρών οικονομιών RCEP το 2023 μαζί με τις Φιλιππίνες και το Βιετνάμ, όπως αναφέρει στη μελέτη του σχετικά με τις Παγκόσμιες Οικονομικές Προοπτικές. Ο όγκος διεθνούς εμπορίου της χώρας ξεπέρασε τα 19 δις δολάρια ΗΠΑ τους πρώτους πέντε μήνες του 2023, σημειώνοντας μείωση κατά 14% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Από αυτά οι

εξαγωγές της χώρας ανήλθαν σε 9.2 δις δολάρια, σημειώνοντας ετήσια μείωση 2,4%. Την ίδια στιγμή, οι εισαγωγές της χώρας σημείωσαν μείωση κατά 22,6%, ανερχόμενες σε περίπου 10 δις δολάρια ΗΠΑ. Ο κ/Υπουργός Εμπορίου κ. Pan Sorasak, απέδωσε τη μείωση των εξαγωγών στις γεωπολιτικές εντάσεις και στον αντίκτυπο της πανδημίας, θεωρεί, όμως, ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί τους υπόλοιπους μήνες του έτους. Οι 10 μεγαλύτερες αγορές της Καμπότζης κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου ήταν η Κίνα, οι ΗΠΑ, το Βιετνάμ, η Ταϊλάνδη, η Ιαπωνία, η Σιγκαπούρη, η Ινδονησία, η Γερμανία, η Ταϊβάν και ο Καναδάς. Στα κύρια εξαγόμενα είδη περιλαμβάνονται ενδύματα, υποδήματα, ταξιδιωτικά είδη, ποδήλατα, ρύζι, ηλεκτρικός εξοπλισμός, καουτσούκ, έπιπλα, καθώς και λαχανικά και φρούτα. Η χώρα εισήγαγε, κυρίως, πρώτες ύλες, δομικά υλικά, αυτοκίνητα, φαρμακευτικά προϊόντα, ηλεκτρονικό και ηλεκτρικό εξοπλισμό, λιπάσματα και φυτοφάρμακα.

Μετά από δύο δεκαετίες βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και κατόπιν επίτευξης του χαρακτηρισμού της ως οικονομία χαμηλότερου μεσαίου εισοδήματος το 2015, η Καμπότζη έχει εκδηλώσει το όραμα να επιτύχει την ένταξη της στις χώρες ανώτερου-μεσαίου εισοδήματος μέχρι το 2030. Προς την κατεύθυνση αυτή, η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την αναπτυξιακή πολιτική θα επανεξετάσει την επιλεξιμότητα της Καμπότζης για αποφοίτηση από το καθεστώς λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών (LDC) το 2024, καθώς κρίνει ότι η χώρα βρίσκεται σε καλό δρόμο για να επιτύχει την έξοδο της το 2027. Σημειώνουμε εδώ ότι με την έξοδο από το καθεστώς των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, η χώρα δε θα λαμβάνει πλέον προτιμησιακούς εμπορικούς δασμούς και σχετική διεθνή βοήθεια. Για το λόγο αυτό, η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης, προτρέπει τη χώρα να επιδιώξει τη σύναψη νέων ΣΕΣ και να ενεργήσει άμεσα για να επιτύχει σημαντικές εμπορικές μεταρρυθμίσεις που θα τη βοηθήσουν να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που μπορεί να προκύψουν όταν βγει από το καθεστώς των λιγότερων αναπτυγμένων χωρών.

Υπογραφή Διμερούς Συμφωνίας Ολοκληρωμένης Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης Καμπότζης – Η.Α.Ε.

Στις 8 Ιουνίου τ.ε. υπογράφηκε στην Phnom Penh η Διμερής Συμφωνία Ολοκληρωμένης Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης Καμπότζης – Η.Α.Ε. (CAM - UAE CEPA) από τον κ/Υπουργό Οικονομικών κ. Pan Sorasak και τον Υπουργό Εξωτερικού Εμπορίου των ΗΑΕ κ. Thani bin Ahmed Al Zeyoudi, παρουσία του κ/Πρωθυπουργού κ. Hun Sen, μια ημέρα μετά από διμερείς συναντήσεις τους με ευρεία συμμετοχή αξιωματούχων και επιχειρηματιών από τις δύο χώρες.

Η Συμφωνία φιλοδοξεί να αποτελέσει τον καταλύτη που θα εντατικοποιήσει και διαφοροποιήσει το διμερές εμπόριο, μέσω της άρσης των δασμών και της εξάλειψης μη δασμολογικών εμποδίων, αλλά και της εν γένει προώθησης του εμπορίου προϊόντων και υπηρεσιών και της επενδυτικής δραστηριότητας, της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου αλλά και της σύσφιξης των σχέσεων των επιχειρηματικών κοινοτήτων. Στα βασικά κεφάλαιά της περιλαμβάνονται το εμπόριο προϊόντων και υπηρεσιών, το ηλεκτρονικό εμπόριο, οι επενδύσεις, κανόνες σχετικά με την προέλευση προϊόντων, τελωνειακές διαδικασίες, υγειονομικά και φυτοϋγειονομικά μέτρα, ρυθμίσεις σχετικά με δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μέτρα διευκόλυνσης του εμπορίου και εξάλειψης τεχνικών εμποδίων, οικονομικής και τεχνικής συνεργασίας, μηχανισμός επίλυσης διαφορών κλπ.

Σημειώνουμε εδώ ότι το διμερές εμπόριο Καμπότζης – ΗΑΕ εκτός πετρελαϊκού τομέα ξεπέρασε το 2022 τα 400 εκατ. δολάρια ΗΠΑ, σημειώνοντας αύξηση 31% σε σχέση με το 2021 και πάνω από 146% σε σχέση με το προ-covid έτος του 2019.

Σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις αξιωματούχων της Καμπότζης, η σύναψη συμφωνιών εμπορικής και επενδυτικής συμφωνία με τα ΗΑΕ, θα επιτρέψει στην κυβέρνηση και τον ιδιωτικό τομέα να συνεργαστούν στενότερα με τους ομολόγους τους για να αναβαθμίσουν τη συνεργασία τους μετά το άνοιγμα των αγορών εκατέρωθεν. Η συμφωνία θα προσφέρει οικονομικά οφέλη και επενδυτικές ευκαιρίες σε επιχειρηματίες, παραγωγούς και καταναλωτές των δύο χωρών, με τους επενδυτές από τα ΗΑΕ να επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους, κυρίως, σε τομείς όπως η ενέργεια, η γεωργία, οι υποδομές, η εφοδιαστική αλυσίδα και οι μεταφορές. Εκφράζονται προσδοκίες, μάλιστα, ότι η Συμφωνία θα προωθήσει ουσιαστικά τη συνδεσιμότητα των αλυσίδων παραγωγής μεταξύ των χωρών ASEAN και των χωρών της Μέσης Ανατολής γενικότερα, με στόχο μια ισχυρότερη οικονομική ανάπτυξη, βιώσιμη και ανθεκτική, χωρίς αποκλεισμούς. Οι αξιωματούχοι των ΗΑΕ επιδιώκουν να εκμεταλλευτούν τη θέση της Καμπότζης ως μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες στη νοτιοανατολική Ασία, θεωρώντας ότι η Συμφωνία θα ενισχύσει ουσιαστικά τον εμπορικό διάδρομο

Ανατολής Δύσης, θα ανοίξει μια σημαντική νέα αγορά για τους κατασκευαστές, τους επενδυτές και τους παρόχους υπηρεσιών της χώρας και θα προσφέρει στους εξαγωγείς τους μια σημαντική πλατφόρμα για παγκόσμια επέκταση της παρουσίας τους.

Πρόκειται για την τρίτη διμερή ΣΕΣ που υπογράφει η Καμπότζη σχετικά πρόσφατα, μετά τη ΣΕΣ Καμπότζης-Κίνας (CCFTA), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2022, και τη ΣΕΣ Καμπότζης-Κορέας (CKFTA), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2022. Οι προηγούμενες ΣΕΣ έχουν ήδη αξιοποιηθεί ουσιαστικά από τα μέρη τους, αποτελώντας έναυσμα επενδύσεων στη χώρα και από τη Ν. Κορέα, μετά τις διαρκώς αυξανόμενες επενδύσεις από την Κίνα, αλλά και αύξησης των εξαγωγών της Καμπότζης προς τις εν λόγω χώρες. Η Καμπότζη έχει διακηρύξει το στόχο της να προβεί σε αντίστοιχες ΣΕΣ και με άλλες χώρες, όπως η Ιαπωνία και η Ινδία, ώστε να προωθήσει περαιτέρω τις εξαγωγές της χώρας για την εν γένει βελτίωση της οικονομίας της.

Σύμφωνα με τον κυβερνητικό εκπρόσωπο του κ/Υπουργείου Εμπορίου κ. Penn Sovichea, η Συμφωνία θα υποβληθεί άμεσα στη Βουλή και τη Γερουσία προς έγκριση πριν λάβει βασιλική υπογραφή και πρόκειται να τεθεί σε ισχύ 60 ημέρες μετά την επίσημη ειδοποίηση των ΗΑΕ για την ψήφιση του σχετικού νόμου. Αναμένεται δηλαδή οι σχετικές διαδικασίες να κινηθούν ιδιαίτερα γρήγορα, ώστε να τεθεί σε ισχύ πριν το τέλος του έτους.

Ενδιαφέρον σύναψης ΣΕΣ μεταξύ Καμπότζης - Ιαπωνίας

Κατά την τελετή έναρξης μιας εκδήλωσης σχετικά με τη διευκόλυνση του εμπορίου και ψηφιακού εμπορίου μεταξύ της Καμπότζης και της Ιαπωνίας στο Κέντρο Συνεργασίας Καμπότζης – Ιαπωνίας, ο κ/Υπουργός Εμπορίου κ. Pan Sorasak διατύπωσε αίτημα διεξαγωγής μελέτης σχετικά με πιθανή Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου Καμπότζης – Ιαπωνίας, καθώς θεωρεί ότι μια τέτοια κίνηση θα ενθαρρύνει γνωστές ιαπωνικές εταιρίες, όπως η Panasonic, η Toshiba, η Mitsubishi Electric και η Yamaha Corporation να προβούν σε επενδύσεις και εργοστάσια στη χώρα.

Σύμφωνα με τις σχετικές δηλώσεις του, η Καμπότζη και η Ιαπωνία θα πρέπει να συνεχίσουν να συνεργάζονται στενά για να εξασφαλίσουν την πλήρη εφαρμογή της περιφερειακής συνολικής οικονομικής εταιρικής σχέσης (RCEP) και της συνολικής συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης ASEAN-Ιαπωνίας (AJCEP), ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα τα εμπορικά επιμελητήρια των δύο χωρών να εξετάσουν τη δυνατότητα υπογραφής μνημονίου για την προώθηση της οικονομικής, εμπορικής και επενδυτικής συνεργασίας. Επίσης, θα πρέπει να συνεργαστούν για να βοηθήσουν τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να αναπτύξουν ικανότητες και πρόσβαση σε χρηματοδότηση με τη μορφή επενδύσεων. Εξήγησε ότι αντίστοιχες διεθνείς συμφωνίες αποτελούν τμήμα της στρατηγικής ολοκλήρωσης του εμπορίου της Καμπότζης (CTIS) 2019-2023, όπου λαμβάνουν υπόψη σοβαρά τον ανταγωνισμό, τη διαφοροποίηση των εξαγωγών, τις νέες πηγές οικονομικής ανάπτυξης και μια στρατηγική ηλεκτρονικού εμπορίου με στόχο τη δημιουργία ενός οικοσυστήματος ηλεκτρονικού εμπορίου.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ιαπωνίας στην Καμπότζη κ. Ueno Atsushi, Ιάπωνες επενδυτές βλέπουν πολλές δυνατότητες στην Καμπότζη. Η Καμπότζη βρίσκεται στη μέση του ποταμού Mekong, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε Ταϊλάνδη και Βιετνάμ, ενώ έχει νεότερο και φθηνότερο εργατικό δυναμικό από την Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ. Επίσης, προσφέρει πολλές ευκαιρίες για ξένες επενδύσεις, χωρίς πολλές περίπλοκες συνθήκες όπως άλλες χώρες, ενώ παράλληλα διαθέτει ειρήνη και πολιτική σταθερότητα.

Σημειώνουμε εδώ ότι το διμερές εμπόριο μεταξύ Καμπότζης και Ιαπωνίας τους πρώτους πέντε μήνες του 2023 ξεπέρασε, σύμφωνα με τις σχετικές ανακοινώσεις του Γενικού Τμήματος Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης της Καμπότζης, τα 699 εκατ. δολάρια, παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως του 10,2% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2022, ενώ ο όγκος εμπορίου των δύο χωρών κατατάσσεται πέμπτος μετά την Κίνα, τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Βιετνάμ και την Ταϊλάνδη. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές της Καμπότζης στην Ιαπωνία από τον Ιανουάριο έως τον Μάιο του 2023 ξεπέρασαν τα 442 εκατομμύρια δολάρια και οι επανεισαγωγές ανήλθαν σε περισσότερα από 257 εκατομμύρια δολάρια, ποσοστό της τάξεως του 172%. Οι εξαγωγές τον Μάιο ανήλθαν σε περισσότερα από 55 εκατομμύρια δολάρια, μειωμένες κατά 20,4% από περισσότερα από 69 εκατομμύρια δολάρια τον Μάιο του 2022. Οι κύριες εξαγωγές της χώρας προς την Ιαπωνία ήταν ενδύματα και υποδήματα, τσάντες, έπιπλα, καλλυντικά, χαρτί και είδη γραφείου και δερμάτινα είδη, ενώ η Καμπότζη εισάγει κυρίως μηχανήματα, αυτοκίνητα, ηλεκτρονικά, έπιπλα, υφάσματα και πλαστικά από την Ιαπωνία.

Ψηφιακή Στρατηγική της Καμπότζης για την περίοδο 2033-2027

Το Υπουργείο Εσωτερικών της χώρας παρουσίασε επίσημα στις 13 Ιουνίου το ολοκληρωμένο σχέδιο ψηφιακής στρατηγικής για την περίοδο 2023-2027. Το σχέδιο έχει ως στόχο την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας, η οποία αναπτύσσεται ταχύτατα, προς την ενίσχυση της αποδοτικότητας της εργασίας, τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και την ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας και διαφάνειας μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας. Περιλαμβάνει στρατηγικές για την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού και αύξηση των γνώσεων, τη δημιουργία τεχνολογικών υποδομών, την ενίσχυση της ασφάλειας και καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, τη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας και της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και εφαρμογή τεχνολογικής διακυβέρνησης.

Με διάταγμα που εκδόθηκε στις 22 Ιουνίου, ιδρύθηκε το Γενικό Τμήμα Ψηφιακής Οικονομίας, υπαγόμενο στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, με στόχο να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της ψηφιακής διαχείρισης και ανάπτυξης της χώρας. Αποστολή του είναι «να οδηγήσει, να διαχειριστεί και να αναπτύξει την ψηφιακή οικονομία στην Καμπότζη, με βάση τις αρχές της οικονομίας της αγοράς και την κοινωνική ισότητα, σύμφωνα με τις τρέχουσες πολιτικές, στρατηγικές, σχεδιασμό, νόμους και διατάξεις». Το τμήμα έχει επιφορτιστεί με το συνολικό έργο της προετοιμασίας και εφαρμογής πολιτικών, στρατηγικών, σχεδίων και προγραμμάτων που σχετίζονται με την ψηφιακή οικονομία και θα συμμετέχει ενεργά στην προετοιμασία και επιβολή των σχετικών με την ψηφιακή οικονομία προτύπων.

Σε γενικές γραμμές, από όλες τις σχετικές έρευνες, προκύπτει η ανάγκη η χώρα να καταβάλει ιδιαίτερη προσπάθεια για την ανάπτυξη του τομέα. Παρότι πρόκειται για αναπτυσσόμενη χώρα με σημαντικό τμήμα του πληθυσμού της να αποτελείται από νεολαία – περίπου δύο τρίτα του πληθυσμού της χώρας είναι κάτω των 30 ετών – σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα στις σχετικές προσπάθειες αποτελεί το αυξημένο ποσοστό ψηφιακού αναλφαβητισμού: μόλις τρία στα 10 άτομα διαθέτουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες, ενώ τα εν γένει διαθέσιμα δεδομένα σχετικά με το θέμα της ψηφιακής ετοιμότητας της χώρας είναι ελάχιστα. Επιπλέον, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό της οικονομίας της χώρας αποτελεί ο άτυπος τομέας ή η παραοικονομία, στην οποία στηρίζεται το μεγαλύτερο μέρος του εισοδήματος της χώρας, με το 93% των εργαζομένων να υπολογίζεται ότι εργάζονται στον άτυπο τομέα. Επίσης, ιδιαίτερα ανασταλτικό παράγοντα αποτελεί και το μέγεθος των ανισοτήτων στη χώρα που καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη την επίτευξη ίων δεξιοτήτων ψηφιακής μόρφωσης και κατάρτισης. Χωρίς έγκαιρη αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών, δεν μπορεί να προχωρήσει η οικονομική ανάπτυξη της χώρας, ούτε να βελτιωθεί ουσιαστικά η ψηφιακή ετοιμότητά της.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της πολιτικής ψηφιακής διακυβέρνησης της Καμπότζης 2022-2035 και του πλαισίου ψηφιακής οικονομίας και κοινωνικής πολιτικής της Καμπότζης 2021-2035, η κυβέρνηση της χώρας έχει θεσμοθετήσει πολλές ψηφιακές υπηρεσίες, που κυμαίνονται από την ψηφιακή χρηματοδότηση, τις επιχειρήσεις, την εκπαίδευση και τις μεταφορές, έως τις λιανικές πωλήσεις και τη διαδικτυακή φιλοξενία. Σύμφωνα με την κυβέρνηση της χώρας, το 2022, υπήρχαν 20.53 εκατομμύρια χρήστες κινητής τηλεφωνίας, που ανέρχονται στο 122.84% του συνολικού πληθυσμού. Παρά, όμως, την ευρεία χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών, παραμένει έντονος ο σκεπτικισμός κατά πόσον η Καμπότζη θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τις σημαντικές προκλήσεις ιδίως σε δύο βασικές προτεραιότητές της: απρόσκοπτες ψηφιακές πληρωμές και προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Η πολιτική ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας της Καμπότζης 2021-2035 παρέχει σαφή δέσμευση της κυβέρνησης για την οικοδόμηση, την προώθηση και τη βελτίωση των υποδομών του συστήματος ψηφιακών πληρωμών, ενώ οι πλατφόρμες ψηφιακών πληρωμών αυξάνονται με ταχύτατο ρυθμό, ιδίως κατά το διάστημα της πανδημίας. Αναφέρεται ότι αυτή τη στιγμή 69 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέχουν υπηρεσίες κινητής τραπεζικής στην Καμπότζη, μεταξύ των οποίων: ABA Mobile Bank, ACLEDA Mobile, AMK Mobile, Bakong, Bfinance, Canadia Bank, TrueMoney Cambodia, U-Pay Wallet και Wing Bank.

Το 2021, έλαβαν χώρα συναλλαγές συνολικής αξίας 415.5 τρις ριέλ (101,290 δις ευρώ περίπου) μέσω ψηφιακών πληρωμών, ενώ ο αριθμός των λογαριασμών ηλεκτρονικού πορτοφολιού ξεπέρασε τα 13,6 εκατομμύρια χρήστες, ίσως με περισσότερο από το 80% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Σύμφωνα με την Εθνική Τράπεζα της Καμπότζης, το ψηφιακό πορτοφόλι Bakong είχε πάνω από 200.000 χρήστες το 2021. Παρά την ταχεία ανάπτυξη της ψηφιοποίησης, η Καμπότζη βιώνει πολλές προκλήσεις που κυμαίνονται από τον οικονομικό και ψηφιακό αναλφαβητισμό, έως την έλλειψη πόρων και δεξιοτήτων που εμποδίζουν την ψηφιακή ετοιμότητα. Χαρακτηριστικό είναι ότι ο κ/Υπουργός Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών, κ. Ο Chea

Vandeth, δήλωσε ότι το 70% του πληθυσμού της Καμπότζης στερείται βασικών δεξιοτήτων ψηφιακού γραμματισμού, αριθμός ανησυχητικά υψηλός, καθώς η χώρα είχε συνολικά 17 εκατομμύρια συνδρομητές διαδικτύου τον Νοέμβριο του 2022, που αντιστοιχεί σε πρόσβαση στο διαδίκτυο του 105,60% του συνολικού πληθυσμού. Παρά τον αυξανόμενο ψηφιακό μετασχηματισμό που επιταχύνει τη δυναμική των ψηφιακών πληρωμών, η Καμπότζη έχει μπροστά της μεγάλες προκλήσεις που πρέπει να βρει τρόπους αντιμετώπισης, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στο διαδίκτυο, της συλλογής φορολογικών εσόδων και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Σταδιακή ανάκαμψη του τουρισμού στην Καμπότζη

Σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις του Πρωθυπουργού της Καμπότζης κ. Hun Sen, ο ο τομέας των υπηρεσιών της χώρας αναμένεται να ξεπεράσει τη βιομηχανία και τη γεωργία ως προς τη συνεισφορά του στο ΑΕΠ της χώρας. Το 2022, ο τομέας της βιομηχανίας συνεισέφερε 38% στο ΑΕΠ της χώρας, ακολουθούμενος από τον τομέα των υπηρεσιών και το γεωργικό τομέα με 35% και 21%, αντίστοιχα.

Μετά τις καταστροφικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού, ιδίως στο ζωτικό για τη χώρα τομέα του τουρισμού, η χώρα έλαβε πολλαπλές πρωτοβουλίες για να βοηθήσει την ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της προσαρμογής πολλών κανονισμών που σχετίζονται με ξένες επενδύσεις στον κλάδο και εναπόθεσε σημαντικές ελπίδες για την ανάκαμψη του κλάδου στην επιστροφή των κινέζων τουριστών. Θυμίζουμε ότι η τουριστική βιομηχανία, βασική συνιστώσα του τομέα υπηρεσιών της χώρας, είχε σημειώσει αξιοσημείωτη ανάπτυξη προ κορονοϊού, με τις αφίξεις τουριστών να φτάνουν τα 6,6 εκατομμύρια το 2019, δημιουργώντας ακαθάριστα έσοδα ύψους 4,92 δις δολαρίων.

Μετά το μηδενισμό σχεδόν των αφίξεων τουριστών κατά το διάστημα του κορονοϊού, η Καμπότζη υποδέχτηκε 2,28 εκατομμύρια διεθνείς τουρίστες το 2022, αύξηση της τάξεως του 1,059% σε σύγκριση με το 2021, οι οποίοι συνεισέφεραν 1,4 δις δολάρια στην εθνική οικονομία. Σχετική έκθεση του κ/Υπουργείου Τουρισμού αναφέρει αύξηση των εσόδων της τάξεως του 667% σε σύγκριση με το 2021. Η πλειονότητα των επισκεπτών προέρχονταν από την Ταϊλάνδη, η οποία εξακολουθεί να συνιστά τη βασική τουριστική αγορά για τη χώρα, το Βιετνάμ και την Κίνα (850.000, 464.000 και 107.000 αντίστοιχα).

Μετά τη σταδιακή ανάκαμψη το 2022, η χώρα δέχτηκε ήδη περίπου 2,4 εκατομμύρια ξένους τουρίστες τους πρώτους πέντε μήνες του 2023, μια σημαντική αύξηση δηλαδή της τάξεως του 530% από τους 343.464 την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με σχετική έκθεση του Υπουργείου Τουρισμού της χώρας. Οι επιχειρήσεις της χώρας έχουν εναποθέσει μεγάλες ελπίδες για την ανάκαμψη του τουρισμού στην επιστροφή των κινέζων τουριστών, οι οποίοι αναμένεται να φτάσουν τους 800.000 με 1 εκατομμύριο μέχρι το τέλος του έτους.

Σύμφωνα με δηλώσεις του κ/Υπουργού Τουρισμού, κ. Thong Khon, η χώρα ελπίζει να προσελκύσει περισσότερους από 4 εκατομμύρια ξένους τουρίστες το 2023, σχεδόν διπλασιάζοντας τα νούμερα από το 2022. Η ανάκαμψη του τουριστικού τομέα συμβάλει ήδη σημαντικά στην προσπάθεια οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μετά την πανδημία. Ο τουρισμός είναι ένας από τους τέσσερις πυλώνες στήριξης της οικονομίας της Καμπότζης, μαζί με τις εξαγωγές ενδυμάτων, τη γεωργία και τις κατασκευές και το real state. Η χώρα υπολογίζει ότι θα ξεπεράσει τα νούμερα της προ της πανδημίας περιόδου μέχρι το 2025, φτάνοντας τα 7 εκατομμύρια ξένους τουρίστες.

Αλεξάνδρα Χριστοδουλέα
Γραμματέας ΟΕΥ Α'